

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.090/2024/17.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró
Dr. Varga Eszter, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2024. december 10.

Az ügy tárgya: garázdaság büntette és más bűncselekmények

Terhelt(ek): fiataalkorú I. rendű

Első fok: Kecskeméti Járásbíróság, 11.Fk.418/2014/64., ítélet,
2016. december 1., jogerő: 2016. december 1.

Az indítvány előterjesztője: a Legfőbb Ügyészség

Az indítvány iránya: hatályon kívül helyezés, az eljárás megszüntetése

Rendelkező rész

A Kúria a garázdaság büntette és más bűncselekmények miatt a fiataalkorú I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Kecskeméti Járásbíróság 11.Fk.418/2014/64. számú ítéletét a fiataalkorú I. rendű terhelt tekintetében hatályon kívül helyezi, és az I. rendű terhelttel szemben társtettesként elkövetett garázdaság büntette [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés

a), d) pont], társtettesként elkövetett testi sértés büntettének kísérlete [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdés], lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bb) pont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont] és lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bf) alpont] miatt indított büntetőeljárást megszünteti.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

[1] A Kecskeméti Járásbíróság a 2016. december 1. napján meghozott és ugyanekkor jogerőre emelkedett 11.Fk.418/2014/64. számú ítéletében a fiatalkorú I. rendű terhelttel szemben társtettesként elkövetett garázdaság büntette [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), d) pont], társtettesként elkövetett testi sértés büntettének kísérlete [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdés], lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bb) pont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont] és lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bf) alpont] miatt halmazati büntetésül 240 óra fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munka büntetést szabott ki, és 65.000 forint vagyonekobzást rendelt el. Rendelkezett a közérdekű munka esetleges átváltoztatásáról, a polgári jogi igényről, a lefoglalt bűnjelekről és az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről.

II.

[2] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Legfőbb Ügyészség Fk.Bf.610/2024/2-1. számon, a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján, a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjában meghatározott okból terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a fiatalkorú I. rendű terhelt tekintetében az ítélet hatályon kívül helyezése, és a büntetőeljárás megszüntetése érdekében.

[3] Indokai szerint az ítélet rendelkező része a fiatalkorú I. rendű terhelt tekintetében ellentétes az indokolásával, mert az ítélet indokolása a társtettesként elkövetett garázdaság büntettének, a társtettesként elkövetett testi sértés büntette kísérletének és a lopás vétségének a tényállását rögzítette, míg a lopás büntette (Fk.B.5229/2015/18. számú vádirat II. vádpont) vonatkozásában tényállást nem állapított meg annak ellenére, hogy az ítélet rendelkező része alapján a fiatalkorú I. rendű terhelttel szemben e bűncselekmény miatt is sor került a büntetőjogi felelősség megállapítására és büntetés kiszabására.

[4] Kifejtette, hogy a vádról rendelkező, büntetőjogi felelősséget megállapító ítéletben a történeti tényállás leírása jelen esetben nem mellőzhető, ennek elmulasztása – a korábbi Be. alapján is – olyan abszolút eljárási szabálysértés, amely egyúttal felülvizsgálati ok is. Rámutatott, hogy a jogerős ügydöntő határozat indokolása a hiányzó tényállás miatt a

rendelkező résszel ellentétes, ezért a hatályos Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjában meghatározott abszolút eljárási szabálysértés, valamint a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati ok megvalósult.

[5] Ugyanakkor álláspontja szerint a járásbíróság által megtartott tárgyalás és a jogerős ügydöntő határozat meghozatala óta eltelt időben olyan hatósági intézkedés, amely az elévülést félbeszakította volna, nem történt, ezért az elévülés valamennyi bűncselekmény esetében bekövetkezett, a fiataalkorú I. rendű terhelt büntethetősége a vád tárgyát képező valamennyi bűncselekmény tekintetében megszűnt. Mindezek alapján a fiataalkorú I. rendű terhelt tekintetében az ítélet hatályon kívül helyezését, és a büntetőeljárás megszüntetését indítványozta.

III.

[6] A Legfőbb Ügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítvány a következők szerint alapos.

[7] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szembeni jogi – és nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja.

[8] A Be. 648. §-a valamennyi felülvizsgálati okra kiterjedően rögzíti, hogy felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen van helye, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[9] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha a bíróság a határozatát a Be. 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja értelmében ilyen feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés, ha az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[10] A Be. 659. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványt – a jelen ügyben nem alkalmazandó (3)-(4) bekezdésben meghatározott kivétellel – a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján kell elbírálni.

[11] Jelen ügyben a járásbíróság eljárását a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (korábbi Be.) rendelkezései alapján folytatta le.

[12] Az indokolási kötelezettséget érintő felülvizsgálati okot a 2006. évi LI. számú törvény emelte be az abszolút szabálysértések közé [korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III/a) és III/b) pont].

[13] Ennek alapját az képezte, hogy az elsőfokú bíróság határozatának indokolásában köteles számot adni döntéshozatali tevékenységéről, rendelkezéseinek ténybeli és jogi alapjairól, a másodfokú bíróság pedig köteles ezt ellenőrizni. Amennyiben az indokolásban írtak alapján megállapítható, hogy a bíróság a döntéshozatal során mely tényeket látta megállapíthatónak milyen bizonyítékok, illetve ténykövetkeztetések révén, úgy tevékenységének helyessége ezen adatok alapján megítélhető, a határozat – az esetleges megalapozatlanság ellenére – felülbírálatra alkalmas.

[14] Amennyiben a törvény engedélye alapján – így a korábbi Be. 259. § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel – mellőzhető az indokolás, illetve a tényállás, akkor ezek hiánya nem lehet alapja az abszolút eljárási szabálysértés megállapításának.

[15] A bűnösséget megállapító és az eljárást megszüntető határozatokban azonban – erre irányuló törvényi rendelkezés hiányában – nem mellőzhető a tényállás rögzítése, így ezeknél a határozatoknál annak elhagyása feltétlen hatályon kívül helyezést vont maga után.

[16] Az indokolási kötelezettség megsértése a korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontja szerint akkor eredményezett felülvizsgálatot is megalapozó eljárási szabálysértést, ha a támadott határozat indokolása tény- vagy jogkérdés kapcsán olyan mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg, mire alapozta a bíróság a döntését (BH 2010.117.).

[17] Szintén az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezéséhez vezet, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása tekintetében az indokolás a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes [korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III/b) pont].

[18] A jelenleg hatályos Be. – 2018. július 1. napjától – az indokolási kötelezettséggel összefüggésben feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező szabálysértésként már csupán e szabályt tartalmazza [Be. 608. § (1) bekezdés f) pont].

[19] A Kúria ezzel összefüggésben az alábbiakra mutat rá.

[20] A bíróság indokolási kötelezettségének teljesítése közjogi és perjogi szabályokból fakadó kötelezettség, amely nem diszkrecionális, hanem törvényileg szabályozott. A bírói döntés indokolásának megléte törvényileg egzakt kötelezettség, legfeljebb mikéntje lehet mérlegelés tárgya; ez utóbbi immár relatív eljárási szabálysértés körébe tartozó [Be. 609. § (2) bekezdés d) pont].

[21] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés második fordulata szerint „A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”.

[22] A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 13. § (1) bekezdése kimondja, hogy a bíróság határozatát – ha a törvény kivételt nem tesz – indokolni köteles.

[23] Értelemszerűen, ha az indokolási kötelezettséghez kapcsolódó eljárási szabálysértés kifejezett törvényi szabály sérelmével jár, és nem mérlegelés körébe vonható, akkor az az eljárási sérelem nem lehet relatív szabálysértés, hanem feltétlen hatályon kívül helyezéshez vezető, vagyis abszolút eljárási szabálysértés.

[24] Nyilvánvalóan ilyennek tekintendő, ha a bűnösség kimondásáról szóló rendelkezéshez tartozó tényállás, vagyis e rendelkezés ténybeli alapja teljes egészében hiányzik (Kúria Bfv.III.950/2023/12., Kúria Bfv.III.777/2020/9., BH 2021.193.).

[25] Az iratokból kitűnően

– a Kecskeméti Járási Ügyészség a 2014. április 30. napján kelt, Fk.B.2370/2013/21. számú vádiratában a fiatalkorú I. rendű terhelttel (és társaival) szemben társtettesként elkövetett garázdaság büntette [1978. évi IV. törvény 271. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] miatt emelt vádat;

– a vádirat alapján a Kecskeméti Járásbíróságon 11.Fk.418/2014. számon indult büntetőeljárás;

– a Kecskeméti Járási és Nyomozó Ügyészség a 2016. június 6. kelt, Fk.B.5229/2015/18. számú vádiratában lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bb) pont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont] és lopás vétsége [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bf) alpont] miatt emelt vádat a fiatalkorú I. rendű terhelttel szemben;

– a vádirat alapján a Kecskeméti Járásbíróságon 11.Fk.567/2016. szám alatt indult büntetőeljárás;

- a járásbíróság 2016. június 13. napján meghozott, 11.Fk.567/2016/4. számú végzésével az ügyet az előtte már 11.Fk.418/2014. számon folyamatban lévő büntetőügyhöz egyesítette;
- a Kecskeméti Járási Ügyészség 2016. november 29. napján az Fk.B.2370/2013/21. számú vádat a fiataikorú I. rendű terhelt vonatkozásában módosította és kiterjesztette: a fiataikorú I. rendű terheltet társtettesként elkövetett garázdaság büntettével [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), d) pont] és társtettesként elkövetett testi sértés büntettének kísérletével [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdés] is vádolta;
- a járásbíróság a bizonyítási eljárást valamennyi vád tárgyává tett cselekményt illetően érdemben lefolytatta, a fiataikorú I. rendű terhelt bűnösségét valamennyi cselekmény esetében a váddal egyezően állapította meg: a 2016. december 1. napján kihirdetett ítéletében a fiataikorú I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett garázdaság büntettében [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), d) pont], társtettesként elkövetett testi sértés büntettének kísérletében [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdés], lopás büntettében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bb) pont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont] és lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bf) alpont];
- a járásbíróság ítéletét valamennyi fellebbezésre jogosult tudomásul vette, így az a fiataikorú I. rendű terhelt tekintetében ugyanezen a napon jogerőre emelkedett.

[26] A járásbíróság az ítéletet rövidített indokolással készítette el.

[27] Az ítélet indokolása a fiataikorú I. rendű terheltet érintően a társtettesként elkövetett garázdaság büntettének [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), d) pont], a társtettesként elkövetett testi sértés büntette kísérletének [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdés], és a lopás vétségének [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bf) alpont] tényállását tartalmazta, nem rögzítette ugyanakkor a lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bb) pont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont; Fk.B.5229/2015/18. számú vádirat II. vádpont] történeti tényállását.

[28] Ily módon a megtámadott határozatból – ahogy arra a Legfőbb Ügyészség helyesen utalt – a történeti tényállás hiányában nem állapítható meg, hogy a bíróság a fiataikorú I. rendű terhelt bűnösségét mely tényekre alapította, a fiataikorú I. rendű terhelt valójában milyen bűncselekményeket követett el, és azok miként minősülnek.

[29] Ez pedig a járásbíróság eljárása idején hatályos korábbi Be. 373. § (1) bekezdés III/b) pontjában írt, miként a jelenleg hatályos Be. – az 561. § (3) bekezdés és 562. § (1) bekezdésére figyelemmel – 608. § (1) bekezdés f) pontjában írt feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés.

[30] A Kúria erre figyelemmel a felülvizsgálati indítványban foglaltakkal egyezően megállapította, hogy a járásbíróság ítéletének indokolása a hiányzó tényállás folytán a rendelkező résszel ellentétes, tehát a Be. 608. § (1) bekezdés f) pontjában írt abszolút eljárási szabálysértés, ezáltal a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felülvizsgálati ok megvalósult.

[31] A bíróság határozatát feltétlen eljárási szabálysértéssel hozta meg, aminek kötelező, mérlegelést nem tűrő jogkövetkezménye annak hatályon kívül helyezése.

[32] Jelen esetben azonban a Kúria nem rendelkezhetett a bíróság új eljárásra utasításáról.

[33] A jogerős ügydöntő határozat meghozatalát követően felülvizsgálati eljárásban elrendelt hatályon kívül helyezés esetén az elévülést vizsgálni kell, és a büntethetőség elévülésének megállapíthatósága esetén annak jogkövetkezményét le kell vonni (1/2020. Büntető jogegységi határozat).

[34] A büntetőeljárás egészére, így a felülvizsgálati eljárásra is irányadó ugyanis a Be. 4. § (6) bekezdése, mely szerint büntetőeljárást nem lehet indítani, a már megindult

büntetőeljárást pedig meg kell szüntetni vagy felmentő ítéletet kell hozni, ha törvényben meghatározott ok áll fenn.

[35] A Btk. 26. § (1) bekezdése szerint a büntethetőség – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – elévül a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább öt év elteltével.

[36] A jelen ügyben a fiatalkorú I. rendű terhelt terhére rótt garázdaság büntette [Btk. 339. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), d) pont], tártettesként elkövetett testi sértés büntettének kísérlete [Btk. 164. § (1) és (3) bekezdés] és lopás büntette [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bb) pont, (3) bekezdés b) pont ba) alpont] büntetési tétele azonosan három évig terjedő szabadságvesztés, míg a lopás vétségének [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bf) alpont] büntetési tétele két évig terjedő szabadságvesztés.

[37] Az iratokból kitűnően a 1999. január 17. napján született fiatalkorú I. rendű terhelt a terhére rótt bűncselekményeket 2013. március 30. napján és 2015. augusztus 6. napján követte el.

[38] A Btk. 105. § (1) bekezdése szerint fiatalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizenkettedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat nem.

[39] A fiatalkorú I. rendű terhelt a terhére megállapított bűncselekmények elkövetésének időpontjában a tizennyolcadik életévét nem töltötte be, ekként a bíróság őt – helyesen – fiatalkorúként marasztalta.

[40] A büntetőtörvény rendelkezéseit a fiatalkorúakra a Btk. XI. Fejezetében foglalt eltérésekkel kell alkalmazni [Btk. 105. § (2) bekezdés].

[41] A bűncselekmény elkövetésekor tizenhatodik életévét be nem töltött fiatalkorúra kiszabható szabadságvesztés leghosszabb tartama életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmény elkövetése esetén tíz év, öt évet meghaladó tartamú szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény elkövetése esetén öt év; a bűncselekmény elkövetésekor tizenhatodik életévét betöltött fiatalkorúra kiszabható szabadságvesztés leghosszabb tartama életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető bűncselekmény elkövetése esetén tizenöt év, tíz évet meghaladó tartamú szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény elkövetése esetén tíz év, öt évet meghaladó tartamú szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény elkövetése esetén öt év [Btk. 109. § (2)-(3) bekezdés].

[42] A büntethetőség elévülése határidejének számításánál a Btk. 109. § (2)-(3) bekezdésében meghatározott időtartamok az irányadók [Btk. 109. § (4) bekezdés].

[43] Az ötévi, vagy az öt évet el nem érő szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekmények esetén a büntethetőség elévülésének a Btk. 26. § (1) bekezdése szerinti szabálya – amely alapján a büntethetőség a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább öt év elteltével évül el – a fiatalkorú elkövetők esetében is irányadó.

[44] Jelen ügyben a fiatalkorú I. rendű terhelt terhére rótt bűncselekmények esetében az elévülési idő öt év.

[45] Az elévülés kezdő napja befejezett bűncselekmény esetén az a nap, amikor a törvényi tényállás megvalósul, kísérlet és előkészület esetén az a nap, amikor az ezeket megvalósító cselekmény véget ér [Btk. 27. § a)-b) pont].

[46] A járásbíróság érdemi határozatát 2016. december 1. napján hozta meg.

[47] A Btk. 28. § (1) bekezdése szerint az elévülést a bíróságnak, az ügyésznek, a nyomozó hatóságnak, illetve nemzetközi vonatkozású ügyekben az igazságügyért felelős miniszternek vagy a külföldi hatóságnak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárási cselekménye szakítja félbe, a félbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik.

[48] Márpedig ilyen cselekmény a jogerős határozat meghozatalát követő öt éven belül nem történt, ekként a fiatalkorú I. rendű terhelt büntethetősége 2021. november 30. napján megszűnt.

[49] A büntetőeljárás tehát a továbbiakban – elévülés okán – nem folytatható. Ennek megállapítása – a Be. 567. § (3) bekezdésére is tekintettel – a felülvizsgálati eljárásban is kötelező.

[50] Feltétlen eljárási szabálysértés megvalósulása esetén, ha a terhelt büntethetősége időközben elévült, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az eljárást meg kell szüntetni (Kúria Bfv.III.70/2018/15.).

[51] A büntethetőség elévülése tehát szükségszerűen vont maga után az eljárás megszüntetését.

[52] Ekként a Kúria a Legfőbb Ügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva az elsőfokú bíróság jogerős ügydöntő határozatát a fiatalkorú I. rendű terhelt tekintetében a Be. 663. § (2) bekezdése alapján, a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel hatályon kívül helyezte, és a büntetőeljárást a Be. 567. § (3) bekezdése szerint eljárva, a Be. 567. § (1) bekezdés a) pont második fordulata alapján megszüntette.

IV.

[53] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2024. december 10.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró

A Kúria Bfv.III.1.090/2024/17. számú végzése 2024. december 10. napján véglegessé vált.

Budapest, 2024. december 10.

Dr. Bartkó Levente s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kúria
3.Bfv.1.090/2024/17-I.

8

tisztviselő
BÉ